

SLOW MOMENTS III. - SANTIAGO DE COMPOSTELA

Vlastně jsem si měla v této rubrice povídat o umění a životě s někým úplně jiným. Ale scénář našeho života má svého režiséra... A tak jsem se rozhodla sepsat Slow moments III. z vlastních vzpomínek a ze slov lidí, které jsem potkala v květnu 2012 na svatojakubské cestě do Santiago de Compostela. Pokud to bylo možné, položila jsem jim otázku: „Proč jste se vydali na tuto Cestu?“ Respektive těm, kteří ji absolvovali již po několikáté: „Co vám tato Cesta přinesla?“ Možná se na první pohled zdá, že toto téma do naší rubriky nepatří. Ale čím častěji se ve vzpomínkách na Cestu vracím, tím více si uvědomuji, že největším uměním je život sám.

„Měla bych přání k narozeninám,“ uslyšela jsem v telefonu skromný hlas své nejmladší sestry a sluchátko mi málem vypadlo z ruky. Moje sestra si něco nahlas přeje? Zvolala jsem „Ano!“ ještě dřív, než dopověděla větu, aniž bych se snažila uvědomit si do hloubky její smysl. Po chvíli jsem si ale začala její slova nahlas opakovat: „Přála bych si, abychom se my tři ségrišky vydaly spolu na svatojakubskou cestu.“ Kam? Kde to přesně je?

Proč právě tam? Zvládnou to? A přesto... V návalu práce jsem její přání jen uložila do své další, ještě vzdálené nesplněné přihrádky. Jen jsem k ní přidala červený vykřičník – nejvyšší priorita.

Datum jsme si domluvily rychle. Bez reptání jsem souhlasila s naší desetidenní (moc krátkou!!) trasou a těsně před odjezdem jsem sbalila ruksak podle seznamu, který mi sestry poslaly.

Doma jsme nechaly 3 manžely, 6 dětí a kopy práce a 13. 5. jsme seděly v letadle do Biarritz. Neměla jsem žádná očekávání – pouze jeden cíl. Splnit přání. Sestra mi dala do rukou útlou brožurku s názvem Svatojakubská cesta. Začala jsem číst příběh poutní cesty, která je stará přes tisíc let a kterou prošly miliony poutníků. Do té doby mě ani náhodou nenapadlo, že i já k nim jednou budu patřit a začnu věřit v sílu této magické Cesty – Camino de Santiago.

Tato Cesta ti nemůže dát domov, lásku, naději nebo důvěru, ale může ti pomoci to v sobě najít.

Buen Camino! Šťastnou cestu!

Legenda říká, že počátkem 9. století byly na Hvězdném poli (Campus – pole, Stela – hvězda) objeveny ostatky apoštola Jakuba (San Tiago), který byl popraven na příkaz krále Heroda pár let po ukřižování Krista. Jak se tělo z Palestiny dostalo na západní pobřeží Španělska je pro mě stejnou záhadou jako otázka, jak po tolika stoletích poznali, že se jedná právě o tělo sv. Jakuba. Ale legendy přežívají právě proto, že na jejich otázky neexistují odpovědi. Pravdou však je, že ve velmi krátké době se na tomto místě začala stavět katedrála, jejíž majestátnost mě doslova uchvátila. A také útulek pro poutníky – dnes údajně nejstarší hotel na světě, ve kterém se v současné době nachází charismatický hotel Parador Nacional. Santiago de Compostela se stalo vedle Říma a Jeruzaléma třetím největším poutním místem. Dnes je toto město živým, architektonicko-kulturním celkem a i přes svou tisíciletou historii v něm vládne mladý duch plný naděje.

Ošetřovatel z Holandska: „Na Cestě jsem už po několikáté, protože nechci pořád uvažovat, co bych chtěl nebo co musím udělat. Tady dělám, co dělat chci. Já nejsem bohatý... miluji svoji manželku a svoje děti. Proto jsem si pracovní dobu zařídil tak, že jsem doma už v 15 hodin, když mé děti přijdou ze školy, abych se jim mohl věnovat. Ale na tuto Cestu se vždy těším. Tentokrát jsem si vyrobil takový nízký sedící velociped (*na fotce vypadá jako modré vajíčko*). Ten jsem si transportem přivezl do Santiaga a teď na něm jedu celou cestu až do Amsterdamu. A těším se, až se plný energie zase vrátím domů.“

Mariusz z Polska: „Mě také zajímalo, jak se s touto Cestou vypořádá mé tělo. Je to pro mě mystériem. Někdy ujdou 20 kilometrů a večer se únavou ani nepohnu. A někdy ujdou přes třicet a večer jsem jak rybička.“

Ute z Mnichova (je na druhé Cestě): „Myslím, že první Cesta mi zachránila manželství. Rozdělila jsem si, co je pro mě důležité a co ne.“

Časy se mění, ale Camino zůstává. Dnes existuje pět cest, přičemž nejznámější je cesta francouzská – Camino Frances, která začíná v Pyrenejích v Saint-Jean-de-Pied-de-Port. Na své téměř 800 kilometrové trase prochází baskickou zemí, malebnou oblastí La Rioja, někdejšími kastilským královstvím s drsnou přírodou – a končí v galicijských mlhách a deštích. Ale nebojte se, nikde se neztratíte. Vaším průvodcem bude žlutá šipka a znak svatojakubské mušle (hřebenatka). Ta Vás bude provázet po celý čas Cesty – na domech, na chodnících, na uličních poklopech, na rozcestnících... Původ jména této mušle skutečně patří sv. Jakubovi. Vždyť to byl právě on, kdo zachránil v moři tonoucího rytíře i jeho koně, který se polekal světelné záře. Když se rytířovo tělo vynořilo, bylo celé pokryté mušlemi, které od té doby nesou název svatojakubská (ano, správně, je to přesně ta, kterou má ve svém znaku i Shell).

Dnes pochází polovina poutníků ze Španělska, dalších deset procent z Německa a ostatní jsou pak skutečně z celého světa. Mužské populace je více než 65 %, z náboženských důvodů jde cca 40 % lidí. Tři čtvrtiny poutníků jdou Camino Frances; možné a oblíbené je také cestování na kole nebo na koni.

Manuel, majitel hostelu Sony v Melidě: „Již 20 let stávám každý večer ve svém restaurantu a povídám si s poutníky. Lidé jdou na Camino, protože mají čas přemýšlet. Velká část z nich chodí opakovaně. Ne celou cestu, třeba jdou jen 150 nebo 200 km, pokaždé jinou část... Ale téměř všichni mají stejný cíl. Chtějí si srovnat své myšlenky. A mnozí z nich přijdou na to, že problémy hledat nemusíš. Ty přijdou samy...“

Manuel, mladý majitel pensionu Arco v Pedrouzo: „Lidé jdou na Camino nejčastěji proto, že chtějí být svobodní. Dnes všichni tak moc pracují a mají kolem sebe tak velký tlak, že se těší, když můžou být aspoň na chvíli sami se sebou.“

Svatojakubskou cestu může absolvovat každý fyzicky průměrně zdravý člověk, který je ochoten věnovat sobě (a jen sobě) několik dnů, týdnů či dokonce dva měsíce (tak dlouho trvá celá Cesta) svého života. Ne, to není lehké... Nesmí ho odradit průměrně 20 až 25km chůze denně ani ubytovny se společným sociálním zařízením. Naštěstí ale existují i levné penziony a hostely... Jídlo je jednoduché, ale velmi chutné, víno výborné. Příroda neuvěřitelně rozmanitá, voňavá, Španěle příjemní, nápomocní. Počasí nabízí širokou paletu – déšť, kroupy, zimu, tropická vedra, příjemno. Bolí puchýře, nohy, záda a hlavně svaly, které ani nevím, že je mám. Všechno se ale dá zvládnout. Vlastně mám jen jeden problém...

Petra z Německa: „Zajímalo by mě, zda tuto cestu šel Vincent van Gogh. Vždyť to z Bretaně neměl daleko. Ale asi nešel... Umělci přece nehledají klid. Oni pořád chtějí proti něčemu bojovat. Stejně by mě zajímalo, kdyby šel, jaký by to mělo vliv na jeho tvorbu. Jdu si to vygooglovat, zda byl nebo ne...“

Janka z Prahy: „Člověk se musí vydat na tuto cestu z vlastního přesvědčení. Ne zpomalit či se dokonce zastavit, až nás k tomu přinutí okolnosti – nemoc či neštěstí... Ale rozhodnout se sám. A jít.“

Přestože mám z nás ten nejlehčí ruksak (včetně spacáku a polštářků pouhých 8,5 kg) a kvalitní k tomu (už přežil i Himálaj), mám krvavá ramena. A tak každý večer vybalím naprosto celý obsah na postel. Prohlížím, třídím, přemýšlím, přehazuji, vyhazuji, odlehčuji... Každý večer stejná procedura. Ramena se nelepí. Co mě tak zatěžuje?

Hanka z Frankfurtu: „Vím, mohly jsme jet někam do pěkného hotelu na pláži, ale to jsem nechtěla. Tam by měl každý tolik přání a jejich výběr a plnění by nám zabralo hodně času. Já jsem jen chtěla, abychom byly spolu a nemusely nic řešit, kromě toho, že ráno vstaneme a jdeme. Ten získaný čas jsem chtěla mít pro nás tři.“

Hape Kerkeling (oblíbený německý komik): „Bylo mi 37 let, když mi vyoperovali žlučník a dostal jsem tinitus. Jak mám být humorista, jak mám bavit lidi, když už v tak mladém věku jsem nemocný? Pochopil jsem, že musím ve svém životě něco změnit. Ve výloze antikvariátu jsem uviděl drobnou knížečku o Cestě... Utnul jsem všechno a šel jsem.“ (Jeho kniha „Ich bin dann mal weg“ vyšla potom v němčině ve 4milionovém nákladu.)

Dojít do Santiaga musí okouzlit každého. A přesto právě zde zažívá hodně poutníků spíš smutek než nadšení. Protože si uvědomí, že dosáhli svého cíle. Těžko pochopit? Vůbec ne... Každý splněný cíl přináší s sebou i prázdnotu... Vrcholným zážitkem byla pro mě návštěva poutnické mše v katedrále. Ta se koná každý den ve 12 hodin. A kdo dorazí před desátou hodinou a předloží svůj plně

orazítkovaný „Pas poutníka - Credencial“, který dokazuje, že prošel celou Cestu, uslyší i své jméno v dlouhém čtení před mší. Poslouchám jména z celého světa... a najednou slyším: „Dos chicos de Brno, de la Republica Checa“. Usměju se a v duchu jim ze srdce hluboce gratuluji.

Katedrála je ohromně veliká. Má trojlodní interiér s mnoha kaplemi, z nichž La Corticela pochází skutečně z roku 900. Obdivuji největší kostelní kadidelnici na světě. Zdejší botafumeiro je stříbrná nádoba vysoká 1,5 metru a vážící téměř 50 kilogramů! V kryptě se každý pokloní relikviím sv. Jakuba uloženým ve stříbrném sarkofágu a i během mše je možné vystoupit na galerii za oltář a obdivovat katedrálu z tohoto nezvyklého místa. Pode mnou snad deset farářů a množství ministrantů, já si však fascinovaně prohlížím stovky poutníků, kteří klečí či sedí v lavicích. V pohorkách, s ruksaky, v ruce svírají čepku, kšiltovku nebo klobouk... Co se asi odehrává v jejich hlavách? Když na konci mše stejná jeptiška, která na začátku četla jména poutníků, začne čistým sopránem španělsky zpívat „Blíž k Tobě Bože můj, jen k Tobě blíž, by trápil mně po zem, ten zemský kříž...“, slzám se neubráním.

Olivier ze Španělska, důchodce: „Už ani nevím, po kolikáté jdu. Když mám čas, sbalím ruksak a vyrazím. Co se stane? Vlastně nic zvláštního, nic se nezmění. Možná právě to mi dodává pocit, že vše je tak, jak má být. Trochu se tak dotknu věčnosti.“

Moje vzpomínka doma neslábne. Je to zajímavé... spíš naopak. Cesta je ve mně tak živá, jako bych ji šla včera. Možná je to tím, že se od té doby snažím dělat pořádek ve svém životním „ruksaku“. Není náhodou moc těžký??? A tak zpomaluji, vše znovu vykládám a třídím... Co já tam našla už věcí! Plno zbytečných, které už vlastně nepotřebuji, ale nosím je už dlouho, ze zvyku... Také jsem tam našla zahrabaných pár těžkých kamenů... Skutečně jsem si je tam vložila sama? A co kdybych dokonce vyhodila některé věci, které ještě sem tam používám? Nejen abych si odlehčila, ale abych udělala volné místo, kdyby náhodou mělo přijít něco nového. Někdy musíme vědomě jedny dveře zavřít, aby se mohly otevřít dveře druhé. Jinak by je průvan mohl zabouchnout.

PS: Když ošetřovatel z Holandska na svém velocipedu ráno odjížděl, zvědavě jsme si jej všichni prohlíželi. Poslední objetí... potom na křižovatce odbočil doprava, my doleva. Volám za ním: „Není to zvláštní? Oba máme stejný cíl – Camino – ale každý jdeme opačným směrem!“ Divoce mával a volal: „That is the ultimate art of our life! To je to nejvyšší umění našeho života! Buen Camino!!!“ A modré vajíčko se špendlíkovou hlavičkou s helmou se začalo ztrácet v nedohlednu...

dsiering@gmx.net